

پیشگیری از وقوع جرم در نیروهای مسلح

مؤلفان:

میلاد مرادی
حسین و کشتمند

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۳

سرشناسه	: مرادی، میلاد، ۱۳۶۷
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: پیشگیری از وقوع جرم در نیروهای مسلح / مولفان میلاد مرادی، خسرو کشتمند.
مشخصات نشر	: تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۴۱۳ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۳۰-۹۳-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: جرایم نظامی - ایران -- Iran -- Military offenses جرایم نظامی -- ایران - پیشگیری Military offenses -- Prevention -- Iran نیروهای مسلح -- جرم و جنایت Armed Forces -- Crime جرم و جنایت -- ایران -- پیشگیری Crime prevention -- Iran ایران -- نیروهای مسلح -- قوانین و مقررات Iran -- Armed forces -- Law and legislation
شناسه افزوده	: کشتمند، خسرو، ۱۳۵۳
شناسه افزوده	: دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

عنوان: پیشگیری از وقوع جرم در نیروهای مسلح

مؤلفان: میلاد مرادی و خسرو کشتمند

طراح جلد: علیرضا اکبریور

صفحه آرای: امیرحسین رضائی

ناشر: دافوس

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحه: ۴۱۳ ص

نوبت چاپ: چاپ اول

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳

چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۴.۳۵۰.۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس

تلفن: ۶۶۴۱۴۱۹۱-۰۲۱، ۰۲۱-۶۶۴۷۰۴۸۶

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مؤلفان می باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

فهرست مطالب

فصل اول: جرائم تمرد از اوامر مافوق	۱۷
مقدمه	۱۸
تعریف جرائم تمرد و سرپیچی از اوامر مافوق	۱۹
جرم تمرد	۱۹
جرم سرپیچی از اوامر مافوق	۲۰
جرم تمرد	۲۲
جرم سرپیچی از اوامر مافوق	۲۳
مقایسه‌ی جرائم تمرد و سرپیچی از اوامر مافوق	۲۶
خصوصیات مرتکب جرائم تمرد و سرپیچی از اوامر مافوق	۲۷
پیشینه‌ی جرائم تمرد و سرپیچی از اوامر مافوق	۳۷
سابقه قانونی	۳۹
ارکان جرائم تمرد و سرپیچی از اوامر مافوق	۴۶
رکن قانونی	۴۷
مستند قانونی جرم تمرد	۴۷
مستند قانونی جرم سرپیچی از اوامر مافوق	۵۰
رکن مادی	۵۱
رفتار مجرمانه	۵۲
اوضاع و احوال جرم	۵۴
موضوع جرم	۵۴
وسیله ارتکاب جرم	۵۵
خصوصیات بزه دیده	۵۶

۳۱۴.....	مبحث چهارم - قرار بازداشت موقت
۳۱۶.....	مبحث پنجم - مرور زمان
۳۱۶.....	فصل پنجم - وکالت در دادرسی و دادگاه نظامی
۳۱۷.....	فصل ششم - ترتیب رسیدگی، صدور و ابلاغ رأی
۳۱۸.....	فصل هفتم - تجدیدنظر و اعاده دادرسی
۳۱۹.....	فصل هشتم - اجرای احکام
۳۲۰.....	فصل نهم - زندان‌ها و بازداشتگاه‌های نظامی
۳۲۱.....	بخش نهم - دادرسی الکترونیکی
۳۲۷.....	بخش دهم - آیین دادرسی جرائم رایانه‌ای
۳۳۲.....	بخش یازدهم - آیین دادرسی جرائم اشخاص حقوقی
۳۳۴.....	بخش دوازدهم - سایر مقررات
۳۳۵.....	فصل ششم: آیین‌نامه انضباطی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران
۳۳۶.....	فصل اول - تعاریف و کلیات
۳۳۹.....	فصل دوم - اصول شرافت سربازی
۳۴۱.....	فصل سوم - اصول فرماندهی و سلسله‌مراتب
۳۴۴.....	فصل چهارم - ترتیب درجات، رتبه‌ها، ارشدیت، فرماندهی ریاست و مدیریت
۳۴۶.....	فصل پنجم - مسئولیت و وظایف پرسنل نیروهای مسلح
۳۴۷.....	فصل ششم - وظایف عمومی فرماندهان، روسا و مدیران
۳۵۰.....	فصل هفتم - وظایف فرمانده و پرسنل در رزم
۳۵۱.....	فصل هشتم - قسمتی از قوانین و مقررات مربوط به رزم منطبق با مقررات قرارداد (ژنو) که اجرای آن مورد تصویب قرار گرفته است
۳۵۳.....	فصل نهم - احترامات نظامی

فصل دهم- روش ادای احترامات نظامی انفرادی ۳۵۶

فصل یازدهم- روش ادای احترامات نظامی دسته جمعی ۳۵۱

فصل دوازدهم- وضع پرسنل نیروهای مسلح در خارج از محل خدمت ۳۶۰

فصل سیزدهم- تشویقات و تنبیهات انضباطی ۳۶۱

فصل چهاردهم- شکایات، گزارشات و دادخواست‌ها ۳۷۱

پیوست جداول تنبیهات ۳۷۴

منابع و مأخذ ۳۷۷

پیوست‌ها ۳۹۱

پیشگفتار

قانون‌گذار در ماده ۶۰۷ قانون مجازات اسلامی جرمی با عنوان تمرد پیش‌بینی نموده است. مشابه همین جرم عام در یک قانون خاص نظامی هم آمده است. در ماده‌ی ۵۲ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح در خصوص مجازات تمرد به‌عنوان جرم خاص نظامی سخت‌گیری بیشتری به‌عمل آمده و مجازات سنگین‌تری تعیین شده است. دلیل این مسئله هم رسالتی است که بر دوش نیروهای نظامی و انتظامی در خصوص حفظ نظم و امنیت جامعه نهاده شده است. جرم تمرد در عمل نوعی بی‌حرمتی نمودن یا نشان دادن مقاومت یا حمله‌ی فیزیکی نسبت به مأموری است که در حال انجام وظیفه در مقابل مرتکب یا همان متمرّد است.

علاوه بر این در نظام اداری و استخدامی در تمامی کشورهای جهان اصل مهمی به نام اصل سلسله‌مراتب وجود دارد. اصل سلسله‌مراتب برای اجرای بهتر و سریع‌تر امور در نظر گرفته می‌شود. در درون ساختار اداری مقامات بر اساس پست‌های گوناگون قرار می‌گیرند. برای جلوگیری از هرج و مرج و انجام به‌موقع کارها، مأموران باید از مأموران بالادست خود اطاعت نمایند. بی‌توجهی به این قاعده باعث رخ دادن جرمی می‌شود که به جرم سرپیچی از اوامر مافوق مشهور گردیده است. ترتیب رسیدگی به این جرم و مرجع رسیدگی‌کننده آن در متون اداری و استخدامی مشخص شده و با آنچه در متون جزایی هست، متفاوت می‌باشد.

سازمان قضایی نیروهای مسلح به‌عنوان تنها مرجع صلاحیت‌دار جهت رسیدگی قضایی به جرائم نیروهای مسلح اعم از کارکنان پایور و وظیفه، ضمن برقراری تعامل متقابل با فرماندهان و مسئولان نظامی و انتظامی سراسر کشور، سعی در کاهش نرخ جرائم ارتكابی توسط نظامیان و به تبع آن کاهش حجم پرونده‌های ارجاعی به دادسرای نظامی دارد. «بی‌تردید مهم‌ترین ابزار و لازمه نیل به چنین هدف والایی، اتخاذ و اجرای برنامه‌های پیشگیرانه است که در این راه نقش ارکان نظامی کشور غیرقابل‌انکار است. اینجاست که می‌توان با بررسی و تحلیل سیر مراحل وقوع انواع جرائمی که در اماکن نظامی یا مرتبط با وظایف خاص نظامی‌گری رخ دهد را بررسی کرد و سازمان

قضای نیروهای مسلح به تدوین برنامه‌ای جامع جهت پیشگیری و کاهش نرخ جرائم مذکور اقدام نماید. هرچند اجرای چنین برنامه‌های پیشگیرانه‌ای و بررسی تأثیرات آن جهت اصلاحات بعدی در جای خود از اهمیت برخوردار است».

امر، دستور الزامی و آمر قانونی کسی است که به حکم قانون صلاحیت صدور این دستور را به مأموری که تحت امر او مباشره دارد. در سلسله مراتب فرماندهی در نیروهای مسلح، فرمانده مقام صلاحیت داری است که امتثال امر او الزامی است. ولی این الزام و اطاعت همواره با شرایطی همراه می‌باشد که عبارت‌اند از: نخست، امر در شمار اموری باشد که قانوناً در صلاحیت آمر است، دوم، مأمور برحسب قانون موظف به اجرای دستور باشد. سوم، امر آمر باید در شکل قانونی صادر شده باشد، در حقوق موضوع کنونی تمامی مسائل مربوط به رابطه فی‌مابین آمر و مأمور و مسئولیت کیفری و مدنی متقابل آن‌ها به ارجاع به ماده ۱۵۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ حل و فصل می‌شود. ولی با مراجعه به پرونده‌های قضائی مختومه و مفتوح سازمان قضائی نیروهای مسلح، متوجه می‌شویم که مسئولیت کیفری سلسله مراتب فرماندهی در نیروهای مسلح گاه پیچیدگی‌های فنی و حقوقی مخصوصی دارد که لازم است در یک تحقیق جامع و مانع، ابعاد آن مورد بررسی قرار گرفته و راهکارهای لازم جهت رفع آن‌ها ارائه گردد؛ بنابراین این کتاب به‌طور کامل و جامع جهت آگاه‌سازی و کاهش جرائم و در صدور حل مسائل ناشی از رابطه فی‌مابین مأمور و آمر در سلسله مراتب فرماندهی نیروهای مسلح است تا از رهگذر آن افق‌های نوینی فرا روی جامعه حقوقی گشوده شود.

امکان دارد که در طول خدمت، مأمور به دستور آمر مرتکب عملی شود که به مأخذ وی متجر گردد که موضوع به دادگاه‌های ارتش و یا سازمان‌های قضائی نیروهای مسلح کشیده شود و مورد بررسی قرار گیرد و در نهایت مأمور باید مسئولیت‌های ناشی از اقدام خود را به پذیرد.